

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філософський факультет
Кафедра теорії та історії культури

Затверджено

На засіданні кафедри
теорії та історії культури
філософського факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол №7 від 07.02. 2022 р.)

завідувач кафедри проф. Альчук М.П.

Силабус

**з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукового
дослідження»**

**викладається в межах ОПП (ОПН) 6.020101 – Культурологія
другого (магістерського)/ рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 034 «культурологія»
у 2021/2022 навчальному році**

Львів 2022 р.

Назва курсу	Методологія та організація наукового дослідження
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 – гуманітарні науки 034 – культурологія
Викладачі курсу	Лекції: Альчук Марія Павлівна, доктор філософських наук, професор Семінарсько-практичні: Альчук Марія Павлівна, доктор філософських наук, професор
Контактна інформація викладачів	al.chuk57@gmail.com mariya.alchuk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	вівторок 16.30 -17.30 (вул. Університетська, 357, кафедра теорії та історії культури) Заочні консультації електронною поштою у робочі дні з 10.00 до 18.00.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	<p>Актуальність курсу «Методологія та організація наукового дослідження» визначається розкриттям важливих проблем сучасних філософських і культурологічних досліджень, які викладаються в межах методологічних стратегій загальної філософії та спеціальних культурологічних дисциплін. Наукові дослідження розкривають цінність наукового дискурсу та культурної парадигми, обґрунтовують значення інституціалізованих форм знання та значущість методологічної культури магістрів.</p> <p>Курс передбачає виявлення основних зв'язків з практичною філософією та методологією соціально-гуманітарного знання; предметну сферу досліджень; усвідомлення студентами сутності, змісту й особливостей культурології; основних типів філософсько-культурної рефлексії; розвинути у студентів сучасну методологічну свідомість; ознайомити студентів із науково-дослідницькими програмами; особливостями наукового пізнання, евристичними засобами.</p>
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Методологія та організація наукового дослідження» є професійно-орієнтованою зі спеціальності 034 – культурологія для освітньо-професійної програми «Культурологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка викладається у третьому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	<p>Мета: здобуття студентами концептуальних знань з методології, методики та організації наукової діяльності для забезпечення їхньої професійної підготовки як науковців.</p> <p>Завдання навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> дати характеристику предмету, структури курсу, розкрити його міждисциплінарні зв'язки з іншими галузями гуманітарного знання (історія

	<p>філософії, соціальна філософія, українська культура, культурологія, філософія права);</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати проблеми методології з представниками філософських напрямів та їхніми вченнями, співвідносити з певними етапами розвитку;
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гадамер Г.Г. Істина і метод. Т. 1. Київ, 2000. 2. Сартр Ж.П. Проблема метода. Москва, 1998. 3. Фройд З. Вступ до психоаналізу Київ, 1998 4. Кайку Мічію. Візії: Як наука змінить XXI сторіччя. Львів, 2004. 5. Жаклін Рюс. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / пер.з фр. В.Шовкун. Київ, 1998. 6. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Том перший. Київ, 2009. С. 276– 291. 7. Кедровський О.І. Методи побудови теоретичних систем знання. Діалог філософа і математика. Монографія; [пер.з рос. С.М.Повторєвої]. Львів, 2018 8. Кримський С. Б. Пафос пошуку // Під сигнатурою Софії. Київ, 2008. С. 124–177. 9. Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Київ, 2003. С. 138–180. 10. Методологічні проблеми культурної антропології та етнокультурології: Зб. наук.пр./ Б.А.Головка та ін. Київ, 2011. 11. Петро Йолон. Раціональні форми реконструкції соціальної реальності // Філософські діалоги'2016 / Історія та сучасність у наукових розмислах Інституту філософії. Київ, 2016. С.103–127. 12. Попович М. Смисл і істина // Бути людиною. Київ, 2011. С. 63–94. 13. Табачковський В. Філософсько-антропологічне питання про сутність людини у координатах постмодерну // Колізії антропологічного розмислу. К., 2002. 14. Феномен української культури: методологічні засади осмислення. Київ, 1996. 15. Володимир Шинкарук. До питання про принципи діалектики як методології суспільствознавства // Філософська і соціологічна думка, 1993. № 9–10. С.21–2 16. Інтелектуальне право України. За ред. Яворської О.С. Тернопіль: 2016. 17. Коротюк О. До питання змісту понять «інтелектуальна власність» та «право інтелектуальної власності» // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 6. С. 125-138. 18. Петренко І. Особливості реєстрації авторського права в Україні та інших країнах світу // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. №1. С. 25-32. 19. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ, Верховна Рада України. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 20. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. [Електронний ресурс]. Електрон. дан. Київ. Верховна Рада України. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55843

	<p>21. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 43. Ст. 214.</p> <p>22. Конституція України. Київ, 1996</p> <p>Додаткова література:</p> <p>23. Альчук. М. Володимир Шинкарук: до питання про методологію гуманітарних наук // Філософсько-антропологічні студії'2012 «Творча спадщина В.І. Шинкарука та сьогодні (До 80-ліття від дня народження)». Част. 2. Київ, 2012. С. 61–70. https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/%d0%90%d0%bb%d1%8c%d1%87%d1%83%d0%ba-%d0%9c.-%d0%9f.-</p> <p>24. Марія Альчук Комуникативні дискурси сучасності // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Філософія. Чернівці, 2019. Вип. 811.С.23–28http://en.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2019_HPhilos_811_04_Alchuk.pdf</p> <p>25. Альчук Марія. Сучасна філософська методологія //Філософія науки, техніки і архітектури в гуманістичному вимірі. Матеріали 2-ої всеукраїнської наукової конференції. Київ, 2019. С.9-10</p> <p>26. Эко Умберто, Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: учебно-методическое пособие /пер. с ит. Е.Костюкович. Москва, 2003.</p> <p>27. Майданик Л. Поняття оригінальності твору в авторському праві: досвід ЄС, України та інших зарубіжних країн // Підприємництво, господарство і право. 2018, № 10. С. 32-36.</p> <p>28. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки : підручник. Київ, 2008. http://www.philsci.univ.kiev.ua</p> <p>29. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ 2003. ,</p> <p>30. Методологія та організація наукових досліджень: навч.посіб./за ред.І.С.Добронравової (ч.1), О.В.Руденко (ч.2). Київ, 2018.</p> <p>31. Малик Я. Й., Чемерис А. О. Магістерська робота: методика написання, правила оформлення і порядок захисту. Львів, 2002.</p> <p>32. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. / за ред.А.Є.Конверського.Київ,2010. http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf</p> <p>33. Петровський П.М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління: навч. посіб. .Львів, 2015.</p> <p>34. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Київ, 2003.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	36 годин аудиторних занять. З них 18 годин лекцій, 18 годин семінарсько-практичних занять та 54 годин самостійної роботи.

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>Знати:</p> <p>основні теорії, концепції, філософські методи, їх розуміння і застосування; основні філософські категорії, поняття, методологічний інструментарій; методи і форми організації наукового дослідження; проблематику та дослідників важливих проблем; специфіку наукового тексту та вимоги до його написання; принципи, етапи підготовки і проведення наукових досліджень; методологічне значення психоаналізу, герменевтики, феноменології для здійснення досліджень в гуманітарних науках.</p> <p>правила укладання договорів між автором і роботодавцем; способи цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності;</p> <p>Вміти:</p> <p>розрізняти та співставляти ключові поняття; виявляти їх методологічне навантаження, інтерпретувати та застосовувати у науковому дослідженні; ідентифікувати проблеми методології з представниками філософських напрямів та їхніми вченнями, співвідносити з певними етапами розвитку; вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації вибирати та визначати об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження;</p> <p>формулювати проблему дослідження;</p> <p>формулювати і перевіряти наукові гіпотези;</p> <p>представляти результат дослідження на наукових конференціях і семінарах;</p> <p>поважати та захищати авторське право;</p> <p>захищати права інтелектуальної власності передбаченими чинним законодавством способами та у встановлених формах.</p>					
<p>Ключові слова</p>	<p>наука, метод, методологія, гіпотеза, концепція, дискурс, парадигма, організація наукових досліджень, магістерське дослідження, інтелектуальні права, авторське право</p>					
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>					
	<p>Проведення лекцій, практичних занять і консультацій для осмислення та розуміння виокремлених проблем</p>					
<p>Теми</p>	<p>Тиж. / дата / год.-</p>	<p>Тема, план, короткі тези</p>	<p>Форма діяльності (заняття) * *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)</p>	<p>Література.Ресурси в інтернеті</p>	<p>Завдання, год</p>	<p>Термін виконання</p>
	<p>22.02-15.05-16.25</p>	<p>Тема1. Наука як духовно-практичний</p>	<p>2 год</p>	<p>Кримський С. Б. Пафос пошуку</p>	<p>Підгот. до сем.зан. Опрацювання джерел навчальної</p>	<p>09.09-15.05-16.25</p>

	<p>феномен сучасності Наука як система знань, соціальний інститут та дослідницька діяльність. Критерії науковості знання</p>		Альчук Марія. Сучасна філософська методологія	літературний аналіз обговорення визначень предмета Дискусія про предмет досл-я 4год	
01.03 15.05- 16.05	<p>Тема2. Методи та методологія Теоретико-методологічні рівні: філософський, загальнонауковий, спеціальні. Метод, методологія, методика, техніка.</p>	Лекція 2 год	Кримський С. Б. Запити філософських смислів. Рефлексія основних способів осмислення науки	Підгот. до сем.зан. термінологічний аналіз категорій понять: джерел із запропонованої тематики: 2Год	15.02 15.05- 14.50
15.03 15.05- 16.05	<p>Тема3.Методологія гуманітарних наук. Психологія, герменевтика та феноменологія - методи досліджень гуманітарних наук Метод опитування, анкета</p>	лекції 4год	Гадамер Г.Г. Істина і метод Сартр Ж.П. Проблема метода. Москва, 1998. Фройд З.Вступ до психоаналізу	Опрацювання джерел, визначення категорій Доповіді та обговорення проблем реферати рецензії 4год	29.02 15.05- 16.25.
29.03 15.05- 16.05	<p>Тема4. Методи емпіричного та теоретичного дослідження Методологічні моделі: гіпотетико-</p>	Лекції 2 год	Петро Йолон. Рациональні форми реконструкції соціальної реальності	Реферування статей інших джерел запропонованої тематики:	22.03 15.05- 16.05

		дедуктивна та емпірично-індуктивна, факт, гіпотеза, теорія		Синергетика як загальнонаукова дослідницька програма Альчук М. Філософсько-правовий дискурс: історія і сучасність	2 год		
12.04 15.05- 16.25	Тема5. Організація наукової діяльності Науково-технічна діяльність, науково-педагогічна діяльність, науково-організаційна діяльність, фундаментальні та прикладні наукові дослідження.	Лекції 2 год	Кайку Мічіо. Візії: Як наука змінить XXI сторіччя. Жаклін Рюс. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки Методологія та організація наукових досліджень Інтелектуальне право України. За ред. Яворської	Творче завдання есе на тему: 2 год	05.04 15.05- 16.25		
26.04 15.05- 16.05	Тема6. Структура та логіка наукових досліджень Сучасні підходи до організації дослідницької роботи; принципи, концепції, презентація результатів дослідження	Лекції 4 год.	Кедровський О.І. Методи побудови теоретичних систем знання Європейський словник філософій	Підгот. до сем.зан. Аналіз джерел Виступи реферати рецензії 2 год.	19.04 15.05- 16.25		

	10.05 15.05- 16.25	Тема7. Процес наукового дослідження визначення теоретичних, емпіричних і практичних завдань дослідження; формулювання теми, ідей, гіпотез дослідження, аналіз джерел, обробка результатів.	Лекція 2 год	Петровський П.М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень	Підгот. до сем.зан. дискусія реферати вні виступи рецензії 2год	03.05 15.05- 16.05 -
	24.05 15.05- 16.05	тема8 Кваліфікаційна робота: підготовка, оформлення і захист затвердження теми, плану роботи. Вимоги до змісту оформлення, порядок захисту.	Лекція 2 год	Малик Я. Й., Чемерис А. О. Магістерська робота: методика написання, правила оформлення і порядок захисту	оформ-я иимоги захист роботи 2год	17.05 15.05- 16.25
	31.05 15.05- 16.25	Тема9. Культура як цілісний соціальний феномен і чинник підвищення ефективності наукової діяльності як соціальний об'єкт дослідження; відповідність наукових досягнень поставленій меті та практичне застосування в укр.-й культурі Авторське право Інтелектуальне право	Лекція 2 год	Поняття інтел-ної творчої діяльності, Особливості захисту прав автора Особливості здійсн-я та захисту автор-х прав в країнах ЄС та в Україні Альчук М. Правова культура особи: історія і сучасність	Опрацюв-я джерел 2 год Обгов-я за круглим столом "Академічна доброчесність. Недопущення плагіату."	

Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру					
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії філософії, філософії права, філософської антропології, філософії культури, історії української культури, культурології, які є основою для всебічного аналізу методології та організації наукових досліджень					
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія, обговорення, конференція, круглий стіл					
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.					
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Виступ на семінарському занятті оцінюється викладачем на основі таких критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відповідність винесеному на обговорення питанню; • Чітке і логічне викладення матеріалу, яке демонструє знання основної та додаткової літератури; • Наявність власної позиції в розумінні обговорюваної проблеми та вміння її обґрунтувати. <p>Виступ оцінюється за 5-бальною шкалою.</p> <p>Рецензування виступу. Критерієм оцінки цієї форми роботи є вміння критично оцінювати виступ та коректно й аргументовано висловлювати власні погляди. Цей вид роботи оцінюється в 3 бали</p> <p>Запитання до виступу. В 1 бал оцінюються запитання, які демонструють знання студентом винесеної на обговорення проблеми, його здатність побачити неповноту, суперечливість у виступі або відкрити нові аспекти теми.</p> <p>Підготовка рефератів (есеїв).</p> <p>Реферат, який подається у друкованому вигляді на листах формату А4 обсягом 10–12 сторінок, повинен відповідати таким вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мати чіткий план викладу. • Сформульовані автором тези мають належним чином аргументуватись та завершуватись висновками. • В рефераті наводиться список використаних джерел та літератури. <p>Реферат оцінюється за 10-бальною шкалою.</p> <p>Реферати, які є передруком текстів з Інтернету або підручників та наукових видань, не зараховуються.</p> <p>Максимальна кількість балів, які набираються протягом семестру – 50, мінімальна – 26.</p> <p>Підсумкова форма контролю – залік</p>					

	<p>Критерії виставлення заліку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знання теоретичного матеріалу • Аналіз джерел, розкриття основних категорій і понять, • Вміння пов'язати теоретичні проблеми з духовно-практичною діяльністю людини та сучасними реаліями <p>Максимальна кількість підсумкових балів на с/з – 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100, мінімальна – 52.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наука як система знань , соціальний інститут та дослідницька діяльність. 2. Методологія: становлення та значення. 3. Основні методології сучасності.. 4. Співвідношення методології, парадигми та методу. 5. Роль категорій в науці, основні категорії наукового дослідження. 6. Основні характеристики наукового дослідження. 7. Особливості наукового дослідження як творчого процесу. Евристика. 8. Основні форми наукового знання. 9. Роль проблеми, гіпотези та ідеї у науковому дослідженні. 10. Емпіричний рівень дослідження, його методи та особливості їх використання для дослідження. 11. Особливості теоретичного рівня наукового дослідження. 12. Особливості теорії як форми знання. Теорія та доктрина. 13. Методи теоретичного дослідження, можливості їх використання для дослідження управлінських процесів. 14. Гуманітарна парадигма та її застосування у дослідженні соціально-культурних феноменів. 15. Основні види опрацювання інформаційних джерел. 16. Особливості реферативного викладу матеріалу. 17. Особливості науки як соціального явища та сфери діяльності. 18. Основні віхи розвитку науки. 19. Співвідношення методології та методу пізнання. 20. Роль категорій в науці, основні категорії наукового дослідження. 21. Основні характеристики наукового дослідження. 22. Врахування особистісних чинників дослідника в науковому пошуку. 23. Структура магістерської роботи, її основні характеристики. 24. Особливості магістерської роботи як результату наукового дослідження. 25. Форми реалізації знання – рішення, концепція, стратегія, програма. 26. Проблемність, полемічність та доказовість захисту наукової (магістерської) роботи. 27. Методика роботи з текстом як з джерелом наукової інформації. 28. Магістерська робота – кваліфікаційне дослідження. 29. Наукова публікація – представлення результатів наукового дослідження. 30. Методика підготовки й оформлення публікацій 31. Основи наукової полеміки, її коректні й некоректні методи. 32. Проблема конфіденційності знання та моральної відповідальності дослідника. 33. Сутність і форми прояву науково-методологічної культури.

	<ol style="list-style-type: none"> 34. Принцип системності та методика його реалізації при дослідженні соціально-управлінських процесів. 35. Природа людського, суб'єктивного чинника та особливості його врахування у процесі дослідження 36. Форми становлення нового знання – проблема, гіпотеза, ідея, нова теорія. 37. Критерії науковості та особливості їх застосування 38. Функції науки у сучасному суспільстві 39. Методологія: становлення та значення. 40. Основні методології сучасності. 41. Суть та особливості прояву методологічної культури. 42. Співвідношення методології, парадигми та методу. 43. Роль категорій в науці, основні категорії наукового дослідження. 44. Особливості наукового дослідження як творчого процесу. Евристика. 45. Основні форми наукового знання. 46. Роль проблеми, гіпотези та ідеї у науковому дослідженні. 47. Факт, методи його встановлення та специфіка використання. 48. Особливості теорії як форми знання. Теорія та доктрина. 49. Методи теоретичного дослідження, можливості їх використання для дослідження культурних процесів. 50. Загальнонаукові методи дослідження та особливості їх застосування у менеджменті. 51. Людський (суб'єктивний) чинник та особливості його застосування. 52. Гуманітарна парадигма та її застосування у дослідженні соціально-управлінських процесів. 53. Інтелектуальна власність як результат інтелектуальної, творчої діяльності. 54. Суб'єкти права інтелектуальної власності та їх види. 55. Об'єкти права інтелектуальної власності: поняття та види. 56. Поняття авторського права та суміжних прав. 57. Об'єкти та суб'єкти авторського права та їх види. Об'єкти, на які не поширюється авторське право. 58. Методика оцінки результатів інтелектуальної діяльності. 59. Захист прав інтелектуальної власності: форми та способи. 60. Особливості здійснення та захисту авторських прав в країнах ЄС та в Україні
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.